

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 29 Grudnia r. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 15 Grudnia.

Przez n a y w y ż s z e ukazy, dane Rządzącemu Senatowi:

D. 6 grud. Jenerał-Gubernator Irkucki i Jenisseyski, Radzca Tayny *Lawinski*, zgodnie z prośbą swoją, nayłaskawiey uwolniony od tego obowiązku, i otrzymał rozkaz zasiadania w Rządzącym Senacie.

Jenerał-Gubernatorem Irkuckim i Jenisseyskim, nayłaskawiey mianowany Jenerał-Porucznik *Sulima*.

Jenerał-Porucznik, Jenerał-Adjutant, Xiążę *Dothorukow*, nayłaskawiey potwierdzony na urzędzie Jenerał-Gubernatora Grodzieńskiego i Białostockiego, z pozostaniem na dawniejszy ośnowie i Wojennym Gubernatorem Wileńskim.

Dowódzca Oddzielnego Korpusu Orenburskiego, Jenerał-Porucznik, Jenerał-Adjutant *Petrowski*, nayłaskawiey utwierdzony na urzędzie Orenburskiego Wojennego Gubernatora i Zarządzającego razem sprawami cywilnymi w gubernii Orenburskiej.

Liczący się w kawalerii Jenerał-Porucznik, Hrabia *Siwers*, otrzymał nayłaskawszy rozkaz zasiadania w Rządzącym Senacie.

Po zaświadczeniu Ministra Skarbu o służbie gorliwością odznaczający się, Dyrektor ogólny jego Kancellaryi, Radzca Stanu *Kniażewicz*, nayłaskawiey mianowany Radzcą Stanu i zastępcą Dyrektorem teyże Kancellaryi.

Zostający w obowiązku Simbirskiego Gubernatora Cywilnego, Radzca Stanu, *Zagryański*, nayłaskawiey mianowany tamecznym Cywilnym Gubernatorem.

Ober-Intendentem Czarnomorskiej Floty i Portow, na miejsce Kontr-Admirała *Kritskiego* nayłaskawieyznaczony Członek ogólnego urzędu Intendencji Ministerium Morskiego, Urzędnik 4tej Klasy *Browyn*, z przemianą rangi na Jenerał-Majora i zachowaniem pobieranego przezeń teraz utrzymania z wypłatą pieniędzy kwaterowych podług urzędzenia.

Z przyczyny przedłużonej choroby Radczy Stanu *Ustinowa*, która mu nie dozwalała dotąd zająć się sprawowaniem włożonych nań obowiązków, nayłaskawiey został od nich uwolniony, z zostawieniem w wiedzy Ministerium spraw zewnętrznych, rozkazano byż Vice-Dyrektorem Departamentu Azyatyckiego Biznesyństwu Radczy Stanu, Baronowi Karolowi *von Osten-Sackenowi*, z płacą, jaka była przeznaczona dla jego poprzednika na tymże urzędzie, Senatorowi zaś *Rodofinikinowi*, przedłużać, jak pierwiey, sprawowanie tego Departamentu.

Pomocnik Kuratora Charkowskiego Edukacyjnego okręgu, Radzca Kollegialny, Hrabia *Panin*, w nagrodę odznaczający się gorliwością służby, przez Sprawującego Ministerium Narodowego Oświecenia zaświadczoney, nayłaskawiey mianowany Radzcą Stanu.

Na zaświadczenie Ministra Skarbu o gorliwej służbie i pracach sprawującego okowiązek Vice-Dyrektora Departamentu handlu zewnętrznego, nayłaskawiey mianowani: Radzca Kollegialny Xiążę *Wiazemski* Radzcą Stanu, a Sekretarz Kancellaryi Ministra Radzca Dworu *Żdanowski*, Radzca Kollegialnym, z utwierdzeniem pierwszego z nich na tym urzędzie.

W nagrodę odznaczający się gorliwością służby, przez Zwierzchność poświadczoney, Urzędnik

Kancellaryi Namiestnika J. C. M. w Królestwie Polskim, Radzca Honorowy *Korostawcew* mianowany Assesorem Kollegialnym.

D. 7 grud. W nagrodę długiey i gorliwej służby, przez Zwierzchność zaświadczoney, Pocztmistrz *Berdyczewski*, Radzca honorowy, Jan *Mina*, nayłaskawiey podniesiony do 8mej klasy.

D. 9 grud. W nagrodę gorliwością odznaczający się służby, będący Sekretarzem przy JER CESARSKIEY WYSOKOŚCI PANI WIELKIEY XIEŻNIE JEYMOŚCI ANNIE PAWŁOWNIE, Radzca Kollegialny *Schultz*, nayłaskawiey mianowany Radzcą Stanu.

W nagrodę odznaczający się gorliwością służby, będący Konsulem w *Nicy*, Radzca Handlowy *Miszo*, nayłaskawiey wyniesiony na Radzcę Dworu.

D. 10 grud. Członek Komitetu Stad Rossyjskich, Rzeczywisty Radzca Stanu, *Nikołaj Lunin*, otrzymał nayłaskawszy rozkaz, byż w obowiązku Koniuszego przy J. C. M. Dworze.

Znaydujący się przy Nowo-Rossyjskim i Bessarabskim Jenerał-Gubernatorze, należący do Ministerium spraw zewnętrznych, Radzca Stanu, *Marini*, w nagrodę gorliwością odznaczoney służby, nayłaskawiey, przez Ukaz d. 5 grudnia, mianowany Rzeczywistym Radzcą Stanu.

Przez N a y w y ż s z y rozkaz, objawiony Rządzącemu Senatowi przez P. Ministra Spraw Wewnętrznych d. 21 listop.: CESARZ JEYMOŚĆ N a y w y ż e y rozkaz a c r a c z y ł: Nauczycieli Gimnazjum Tyfliskiego *Awtanditowa* i *Kiljanowa* przeznaczyć do obowiązków cywilney służby, pierwszego w *Permie*, a ostatniego w *Wologdzie*; lecz że z nich *Kiljanow*, jako młodszy Nauczyciel Gimnazjum Tyfliskiego, zostawał w 10tej Klasy, a *Awtanditow*, jako nauczyciel szkoły powiatowey, w 12tej Klasy, i obadwa, na ośnowie N a y w y ż e y potwierdzonych 8 Grudnia 1828 Ustaw dla szkolnych zakładów i 2go Sierpnia 1829 r. postanowienia o Szkołach Zakaukaskich, nie mają prawa na zatrzymanie tych klass, przechodząc ze szkolney do cywilney służby, dla tego tylko, że nie wystużyli jeszcze w stanie nauczycielskim zakreślonych do tego lat czterech, przeto N A Y J A Ś N I E Y S Z E M U P A N U podobało się, wzięwszy to do uwagi, N a y m i ł o ś c i w i e y rozkaz a c: przeznaczyć ich do służby cywilney w tych rangach, w których oni w stanie nauczycielskim zostawali, ale z zasługą zamierzonych czterech lat.

— Przez N a y w y ż s z y rozkaz, objawiony Rządzącemu Senatowi przez P. Ministra Skarbu, d. 7 listopada: „Dostrzegłszy z wyliczenia ziemskich powinności w Kurskiej Gubernii na trzylecie od 1834 roku, że w obecnych okolicznościach, przy nieurodaju, ceny na utrzymanie koni pocztowych w tameczney gubernii zostały od znacznego podwyższenia strzymane, P. Minister wchodził o tym przedmiocie z przedstawieniem do Komitetu PP. Ministrów. CESARZ JEYMOŚĆ, podług postanowienia Komitetu PP. Ministrów, odnosząc strzymanie cen na konie pocztowe w gubernii Kurskiej od znacznego podwyższenia, do pieczołowitości i rozrządzeń tamecznego Gubernatora Cywilnego, n a y m i ł o ś c i w i e y rozkazać raczył: oświadczyć mu za to N a y w y ż s z e zadowolenie.

D. 22 listopada. Po doniesieniu Kurskiego Gubernatora Cywilnego o uczynioney przez mieszkającego w tamecznym mieście gubernialnym taganrogskiego 2giey gildy Kupca *Tomasa*, ofierze 5 tys. rubli na przeżywanie skarbowych włości, powracających z Kaukaskiego Obwodu do Gubernii Kurskiej na dawniejsze miey-

sca, z przyczyny nienrodzaju w tym obwodzie zbro-
ża, P. Minister Skarbu wniósł przedstawienie na
Komitet PP. Ministrów i po zasztém na nim po-
stawieniu, CESARZ JEGO MOŚĆ w dniu 14 listo-
pada N a y w y ż e y R o z k a z a ć r a c z y ł: o-
świadczyć Tomasowi za takową ofiarę od imie-
nia JEGO CESARSKIEJ MOŚCI wdzięczność. (G. S.)

JW. Marszałek *Maison*, Ambassador N. Kró-
la Francuzów przy naszym Dworze, przybył do
tutejszej stolicy. (J. d. S. P.)

A U S T R Y A.

Wiedeń d. 18 grudnia.

Cesarsko-Rossyjski Poseł *Tatyszczew* w
dzień Imienin swego MONARCHY, dawał tu świe-
tny bal, na którym się wszystkie osoby ciała dy-
plomatycznego znajdowały.

— Dnia 21 —

Wczora nadeszła tu smutna wiadomość z *Frau-
enbergu*, o śmierci J. O. Xięcia Józefa *Szwart-
zenberga*, Xięcia *Krumau*. Zakończył on życie
d. 19 z choroby piersiowej.

Kr. Niderlandzki Minister spraw zagranic-
nych, *Baron Verstolk van Soelen* z *Hagi* i Minister
stanu *W. X. Heskiego*, *Baron du Thil* z *Darmstadt*,
tutaj przybyli. (A. P. S. Z.)

N I E M C Y.

Monachium d. 21 grudnia.

D. 23 oczekują tu przybycia Dziedzicznego
W. Xięcia *Hessen-Darmstadt*.

Drezno d. 26 grudnia.

Zawczora Kr. Saski Minister spraw zewę-
trznych, generał *von Minckwitz*, w towarzystwie
tajnego radcy rządu *Mirbacha*, wyjechał do *Wie-
dnia*; minister stanu *W. X. Weymarskiego* ba-
ron *von Fritsch*, równie jak minister i radzca
tajny *von Berg* z *Oldenburga*, w podróży do *Wie-
dnia*, tędy przejeżdżali. (A. P. S. Z.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 22 grudnia.

Wtóra Izba Stanów jeneralnych, zawczora
nowy projekt doprawa, względem pokrycia wy-
datków r. 1853, przyjęła większością głosów 37,
przeciw 15.

Wzbierające wody w prowincjach *Hollan-
dyi*, *Geldern* i *Overysse*, z przyczyny burzli-
wych wiatrów zachodnich i ciągłych deszczów,
dosięgły niezwyčajnej wysokości. Dotąd atoli
nie przyczyniły wielkich szkód na łamach i ślu-
zach. W *Deventer* most na *Yssel*, zupełnie wo-
da zniósł.

Na dzisiejszym posiedzeniu, wtóra Izba Sta-
nów jeneralnych, przyjęła prawo względem no-
wych zapisów do wojska (jak w roku przeszłym
z 500 dusz po 1 człowieku), większością głosów
31 przeciw 19.

Bruxella d. 23 grudnia.

Izba reprezentantów na zawczorayszym po-
siedzeniu, przyjęła budżet departamentu wojny
w ilości 37,460,000 f., po odtrąceniu zeń 2,540,000 fr.

Nouvelliste mówi: wiadomości z *Mästrichtu*,
potwierdzają doniesienia o zamiarach rządu Hol-
lenderskiego, względem zmniejszenia wojska czyn-
nego do 40,000 żołnierzy, przez wydawanie ur-
lopów na czas nieokreślony.

Deputacye fabrykantów przędy bawełnia-
ney z obu *Flandryi*, tu przybyły, by się połączyć
z deputacjami z innych prowincy. Zajmują się
one wygotowaniem statystycznych wiadomości o
tej gałęzi przemysłu, które mają być podane Mi-
nistrom i Izdom.

Od kilku dni gwałtowność panującej burzy
podwaja się; błyskawice i grad jej towarzyszą, a
wczora między 1 a 2 godziną po południu silny
grzmot dał się słyszeć. (A. P. S. Z.)

S Z W A Y C A R Y A.

Berna d. 18 grudnia.

Przełożenie kommissyi do Rady wielkiej, w

sprawie Polaków, z którego można wnosić o po-
stawieniu z d. 19, na tém się zasadza: 1) ze-
zwolić na postąpienie summy 6,000 fran. dla wspie-
rania wychodźców Polskich do 1 stycznia 1854;
2) od 1 stycznia ustaje wsparcie wydawane Pola-
kom z kasy rządu; 3) poleca się radzie rzado-
wej, uwiadomić Polaków o tém postanowieniu z
wzywającym ostrzeżeniem, aby, korzystając ze
wskazanych przez Francją środków, kanton o-
puścili; 4) po upłynionym terminie, tych tylko
cierpieć i dozwolić im pobytu, którzy sami przez
się, lub za pomocą drugich, będą się mogli utrzy-
mać; z innymi zaś, równie, jak z tymi, którzyby
do zaskarżeń dawali powód, lub dla bezpieczeń-
stwa kraju byli uciążliwymi, postępować podług
prawa o cudzoziemcach. (A. P. S. Z.)

A N G L I A.

Londyn dnia 20 grudnia.

J. K. M. dawał zawczora posłuchanie w *Brigh-
ton*, Xięciu *Richmond* i Vice-Admirałowi *Sir J.
Rowley*.

Globe ogłasza za zupełnie bezzasadną, rozsze-
rzoną przez pewną prowincyonalną gazetę, wieść,
iż Ministrowie mają zamiar zwiększyć pobory od
gorących trunków, w Anglii wyrabianych, i od
win zagranicznych.

Podług wiadomości z *Rio-Janeiro* pod d. 15
p. m. ciągle jeszcze w *Brazylii* pewien rodzaj we-
wnętrznego zaburzenia, panuje i kto nie chce być
na obelgi wystawionym, musi przypinać narodo-
wą kokardę.

Xiążę *Esterhazy*, jak słyhać, dzisiaj lub jutro,
uda się stąd do *Brigh-ton*. *P. Dedel* dla odwiedzenia
Lorda *Palmerstona*, odjechał do *Brondland*.

— Dnia 21 —

Wczora hr. *Ripon* przybył do miasta i od-
wiedził hr. *Grey* w urzędzie skarbu. Tamże o-
statni z Lordem *Ka nclerzem* odbywał naradę. *P. Ka-
rol Grant* zajmował się w departamencie spraw
zagranicznych.

Xiężna *Dina*, siostrzenica Xięcia *Talleyran-
da*, zawczora przybyła do tutejszego pałacu posła-
stwa francuzkiego. (A. P. S. Z.)

W Ł O C H Y.

Neapol d. 6 grudnia.

W ostatnich dniach przeszłego i pierwszych
dniach bieżącego miesiąca, znowu *Wezuwiusz* po-
czął wybuchać. Dawny krater ze strony *Calna-
doli*, nowe dwa o 70 stop odległe pozyskał otwo-
ry, z których dwa wulkanicznego rozcieku, ka-
żdy na 50 stop szerokości wypadają potoki.

W nocy z d. 27 p. m. na wyspie *Iselia*, lek-
kie dało się czuć trzęsienie ziemi.

Parmia d. 12 grudnia.

J. K. W. Xiążę *Modeny*, zawczora w towa-
rzystwie Feldmarszałka, Hr. *Guicciardi* i Mini-
stra spraw zagranicznych *Molza*, tu przybył, dla
złożenia Xiężnie *Parmy* swych życzeń w dzień
jej urodzin.

Rzym d. 13 grudnia.

(Gazeta powszechna) Zwyczajne kościelne na-
bożeństwo za ukoronowane głowy, jakie od pe-
wnego czasu w tutejszym Portugalskim narodo-
wym kościele i za młodą Królową *Maryą da Glo-
ria* odbywało się, listem Papieżkim, jak mówią,
zakazaniem zostało. Przypisują to postępowaniu
Don Pedra, który nie przestaje kassować klaszto-
rów i zabierać dóbr duchownych.

Ankona d. 8 grudnia.

Podług nowszych wiadomości z *Malty*, zno-
wn tam przybyło wiele angielskich statków prze-
wozowych; głoszą także, iż również oczekują tam
i francuzkich okrętów.

Wojsko Papieżkie, jak słyhać, zostanie po-
dzielonem na trzy dywizye, mające zostawać pod
dowództwem *Ruinetti*, *Galasso* i *Rosta*. Nie
przestają także mówić, iż Austriacki generał *Hra-
bowski*, jako główny dowodzący, przyymie służbę
u Papieża. (A. P. S. Z.)

HISZPANIA.

Madryt d. 9 grudnia.

W tutejszy gazecie zawiera się, co następuje: przez gońca wysłanego do dworu, z głównej kwatery generała porucznika *Valdes*, głównego naczelnika korpusu obserwacyjnego, otrzymano dzisiaj wiadomość, iż liczne kupy, które artylerya powstańców z *Vittorii* zabrały i w *Onate* obwarowały się, d. 5 h. m. zupełną poniosły klęskę, utraciwszy wszystkie swe działa i wielką liczbę jeńców. W tej potyczce, jak donoszą, szczególnie odznaczył się półkownik *Don Gaspar Jauregui* ze swym walecznym oddziałem. Pomyślną tę wiadomość, rychleby dwór pozyskał, jeśli by go niec na drodze z *Bilbao* do *Vittorii*, dwakroć złupionym nie został.

Wiadomość o wywieściu wojsk królewskich do *Morella*, potrzebuje, jak czyni uwagę *Aurora*, potwierdzenia.

Królowa wdowa wczoraj po południu, ukazała się w Prado na przechadzkę i odwiedziła główny szpital, przy wywieściu z którego, pozdrowiły ją radośne okrzyki licznie zgromadzonego ludu. (*A. P. S. Z.*)

FRANCJA.

Paryż dnia 19 grudnia.

Wczoraj wieczorem Hr. *Sebastiani* miał posłuchanie u Króla.

Postanowieniem Królewskim pod d. 17 h. m. Marszałek *Moncey* został mianowany Rządcą domu Inwalidów, na miejsce zmarłego Marszałka *Jourdana*.

Wczoraj wieczorem, na obchod dnia urodzin NATJAŚNEYSZEGO CESARZA JEGOMOŚCI Rossyjskiego, Hrabia *Pozzo-di-Borgo* dawał świetny bal, na którym znajdowali się Xiążę Orleański, Ministrowie i Osoby ciała dyplomatycznego.

Podług listu z *Barcellona* pod d. 6 grudnia, Karoliści w liczbie 6,000 *Morellę* zajmujący, oddali dowództwo Półkownikowi *Negri*, i zamierzali rozciągnąć się w *Walencji*; mniemano atoli, iż silnego tam doznają oporu. Podług wiadomości z *Bilbao*, Karoliści zostali pobici pod *Guernica*, a Generał *Pastor* z 5,000 żołnierzy oczekiwany był w *Vittoria*. Duchowieństwo stara się wszelkimi sposobami, przeciwieć się uspokojeniu tych prowincyj; wszelako Generał *Valdes* spodziewał się, iż wkrótce zdoła tam przywrócić porządek. W tych dniach miała być *Izabella II* w *Bilbao*, Królową ogłoszona.

Castanon i *El-Pastor*, jak z *Tolozy* pod d. 11 donoszą, znowu tam weszli po nieobecności przez 3 do 4 dni.

Z *St. Sebastian* piszą pod dniem 12, kiedy wojska Królowej z *Vergara* do *Onate* ruszyły, 800 powstańców pod przywództwem *Zabala*, przez *Aretchavaleta*, do *Biskai* się rzuciło, gdzie znowu zmusili jąć się oręża tych, co od ich sprawy odstąpili.

W liście z *Bayonny* pod dniem 14 głoszą: powiadają, iż *Valdes* ruszył na *Nawarrę*, i że Półkownik *Eraso* ze swym wojskiem ku naszym się granicom cofa. Dopiero z pewnością wiadomo, iż Półkownik *Eraso* w czasie swej ucieczki z *Bordeaux*, przez *Bayonnę* przechodził, gdzie trzy dni bawił.

Podług listu z *Genui* pod dniem 8 grudnia, Generał *Bourmont* z wielą oficerami francuskimi, dopiero znajduje się w kwarantannie na zatoce *Spezzie*.

Journal des Débats zawiera następującą wiadomość z *Toulonu* pod d. 15. Uzbrajania ciągle w tutejszym porcie postępują. Czynność ta każe się domyślać dalekich planów, o których celu nie jeszcze nie wiadomo. Okręt liniowy *Suffren* i fregata *Artemise*, stoją na rejdzie i mają rozkaz dnia 20 wyszść na morze. Niewiadomo, dokąd się one udadzą; zapewne Minister przeznacza je do tajnej misyj.

— Dnia 20 —

Król wczoraj pracował z Ministrami wojny, sprawiedliwości i finansów.

Monitor dzisiejszy zawiera o sprawach hiszpańskich, co następuje: Rządca *Tortosy* dnia 10 h. m. wziął zamek *Morella* w Królestwie *Walencji*, rzuciwszy nań kilkaset granat. Rokoszanie rozpięchli się we wszystkie strony. Tegoż dnia, druga kupa powstańców, w znacznej liczbie usiłujących przedrzeć się do *Arragonii*, pod *Alcanizą* poniosła porażkę. Podług listów z *Madrytu* pod dniem 12, a z *Barcellona* i *Pampelony* pod dniem 14, w miastach tych i pobliskich prowincjach, panowała największa spokojność.

Journal de Paris o tychże wypadkach donosi w następujący sposób: podług depeszy telegraficznej z *Pau* pod d. 17 wzięto twierdzę *Morellę* po silnym bombardowaniu, i otrzymano zupełne zwycięstwo nad rokoszaniem pod *So*; powstańcy poddawali się secinami.

Junta Karolistowska *Nawarry*, składająca się z 5 członków, na której czele stoi znany *Etcheverria*, installowała się dnia 15 w *Estella*. Od Tomasza *Zumala Carreguy*, przybierającego tytuł jenerałnego komendanta *Nawarry*, wydana została proklamacja do zbrojnych mieszkańców tej prowincyj, w której wzywając do wytrwania w ufności względem wojennych naczelników, do wiernego wykonywania ich rozkazów, zaleca przestrzegać ścisłą karność, szanować sług religij, aby Bóg nie opuścił sprawiedliwego ich dzieła.

Z *St. Jean Pied de Port* donoszą pod dniem 15 h. m.: Wczoraj w okolicy *Peralta* zaszła potyczka, w której *Eraso* na głowę uбитy został, a pod nim dowodzący oficerowie, jakoby życie stracili. Sam *Eraso* ledwie się ucieczką zbawił; usiłował on zbliżyć się do granic Francuskich; ponieważ zaś wojska Królowej drogę mu odcięły, musiał przeto wgłąb kraju się rzucić, co niechętnie miał uczynić, ponieważ się obawiał siłownego przyjęcia od swych towarzyszy, gdyż wojsko swe oddzielił od sił stojących pod dowództwem *Merino* i *Arespa*.

— Dnia 21 —

Król wczoraj przydywał w Radzie Ministrów, przez dwie godziny trwającej.

Podług gazet ministerjalnych, ułożenie mowy z tronu, powierzono Ministrowi oświecenia publicznego *P. Guizot*.

Nowy wyrok Hiszpański, na Infanta *Don Carlosa* wydany, o którym gazety doniosły, brzmi następująco:

Ministryum wojny. Królowa Rejentka powodując się świętą powinnością, która ją pierwey zmusiła, pod dniem 17 p. m. postanowić, aby dobra Infanta *Don Carlosa*, zabrane i skarbowi państwa przysądzone były, nanowo widzi się zniewolona postanowić, że Infant zostaje pozbawionym wszystkich cywilnych i wojennych godności, lub urzędów, jakie miał przed swym powstaniem, i aby zaniechano wszystkich obchodów, które dotąd w dzień urodzin Xięcia, i członków jego familii, zwykle się odbywały. (podpisano) *Zarco del Valle*.

Wczoraj Król dawał prywatne posłuchanie Marszałkowi *Mortier*.

Journal du Commerce podaje rozmaite domysły względem wojennych uzbrajań, jakie współcześnie w portach Anglii i Francji mają miejsce, wnosząc, iż Francja gotuje wyprawę na *Konstantynopol*, i że Anglia usiłując oprzeć się uzupełnieniu zaborów ze strony Francji w Afryce, chce odwrócić jej działalność w inną stronę, aby Francja nie jęła się systematu za ministryum *Martignaca*, przyjętego.

W *Messenger* czytamy: wczoraj na giełdzie szerzyły się obawy, z powodu ukazywania się Karolistów, na rozmaitych punktach Hiszpanii. Wiadomość o wzięciu *Morelli*, nie mogła uspokoić umysłów. Listy z *Bayonny* pod dniem 16 mówią o zjednoczonym poruszeniu Jeneratów *Castanon*, *Valdes* i *Lorenzo*, dla zadania ostatecznego ciosu rokoszantom. Atoli dopiero więcej sprawy Wschodnie, jak Hiszpańskie, zdają się zajmować giełdę.

Wychodzący polityczni są w tej chwili przedmiotem nowych środków, od Rządu przepisanych. Wszyscy Polacy znajdujący się w departamen-

tach blisko granic położonych, są znowu w głąb kraju przesłani. Wielka liczba Polaków i Hiszpanów, ma być do Tulle przeprowadzoną.

— Dnia 22 —

P. Alfons Lamartine, nowy deputowany z Departamentu Północnego, tu przybył, by, bez względu na słabe swe zdrowie, uczestniczyć w pracach na następującej sessyi.

W szkole lekarskiej, gdzie przed kilką dniami z powodu niesforności uczniów, wszczęty się zamieszki, tak, iż raz jednego P. Orfila nie mógł dokończyć lekcji, znowu zupełna spokojność przywróconą została. Na wczorajszym posiedzeniu słuchano P. Orfila w najgłębszym milczeniu, i z największą uwagą, i nie okazały się najmniejsze znaki niechęci.

Nadzwyczajny dodatek do Dziennika Saragossy pod d. 12, zawiera urzędowe doniesienie o klęsce zadanej powstańcom Morelli w Calanda pod Alcaguit, przez ruchomą kolumnę, zostającą pod dowództwem Półkownika Don Cristobal Linares de Butron. — Morella, jest miasteczko z twierdzą w Królestwie Walencji, niedaleko granic Arragonii. Już doniesiono o wzięciu tej twierdzy, która dla powstańców z Walencji i Arragonii była stanowiskiem. Nowe gazety z Bordeaux, zawierają obszerniejsze szczegóły o bitwie pod Morella.

Wczora Król pracował z ministrami wojny, spraw zagranicznych, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

W Messenger des Chambres, zawiera się co następuje: większa część deputowanych, należących do opozycji, zamierza dać głosy w wybraniu na prezydenta, za P. Dupont de l'Eure. Zdaje się atoli nie podlegać wątpliwości, iż znowu Prezydentem Izby Deputowanych zostanie obrany P. Dupin. Tylko w mianowaniu Wice-Prezydenta, może się wybór wahać między P. Persil i Berenger.

Dnia 26 b. m. tutejsza akademja nauk, odbędzie uroczyste posiedzenie, na przyjęcie P. No-dier.

Królewskiem postanowieniem z dnia 9 został przywróconym fakultet nauk w Lyonie, i ma się składać ze 7 katedr. Pierwszy raz Minister oświecenia publicznego, będzie mianował professorów.

Na wczorajszym posiedzeniu sądu Assises, wszyscy w liczbie 27 oskarżeni o spisek przeciw krajowi republikanie, zostali przez przysięgłych za niewinnych uznani. Przeciwnie zaś, Adwokat Dupont, za nieprzyzwoitości, których się dopuścił przeciw jeneralnemu Adwokatowi, wyrokiem sądu na rok jeden, Adwokaci Michel i Pinard za toż samo uchybienie, na pół roku, w urzędach swych zawieszeni zostali.

Oczekują tu dzisiaj jeszcze przybycia okrętu Luxor z obeliskiem egipskim, przy Pont-Royal. (A. P. S. Z.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Pod nazwiskiem Administration des services publics réunis, utworzyło się w Paryżu towarzystwo, odbywające wszelkie roboty swemi ludźmi, do czego też używa ono zwyczajnej najemnej posługi, np. roznosić listy i papiery, gazety, czyszczenie odzienia, hótów, i t. d. Za taką usługę towarzystwo pobiera oznaczoną cenę.

— Śmiertelność w Europie. Na jednym z ostatnich posiedzeń Paryzkiej Akademii Nauk, P. Morau de Jonnes czytał porównanie śmiertelności w różnych krajach Europy, z którego okazały się następujące rezultaty: w Rzymskich prowincjach i w starożytnych prowincjach Wenecyi corocznie z 27 mieszkańców umiera 1; w całej Italii,

Grecyi i Turcyi 1 z 50; w Niderlandach i we Francyi 1 z 39; w Szwajcaryi, Austrii, Hiszpanii i Portugalii 1 z 49; w Rosyi i Polsce 1 z 44; w Niemczech, Danii i Szwecyi 1 z 45; w Norwegii 1 z 48; w Irlandyi 1 z 55; w Anglii 1 z 58; a w Szkocyi i Islandyi 1 z 59. W całej Europie z ludności 210 milionów mieszkańców, umiera codziennie w ogólności 5,256,000 ludzi czyli, czterdziesta część. P. Morau usiłuje także dowieść różnemi rachunkami, że śmiertelność w ogólności się zmniejsza. (G. S. P.)

— Pewien bardzo brzydki aktor grał nie dawno w Paryżu rolę Mitrydata. Gdy w ciągu sztuki, mówiła do niego Monima: „Królu, odmieniasz twe lice!” zawołał jeden z widzów na parterze: „Day mu Pani pokóy, niech sobie z Bogiem odmienia!”

Okręt pocztowy Napoleon, odbył podróż z Nowego-Yorku do Liwerpolu w 16 dniach, i przywiózł ztamtąd gazety z d. 9 b. m.

— W Nowym Orleanie tego lata umarł niejaki Abraham Brogard w 184 roku życia swego. Ani jednej kropli wódki w życiu swoim nie wypił, i nigdy niechorował.

Jak można bez pomocy ognia z prostej wódki zrobić spiritus.

Annales de Chimie Tom XXIX. 1825.

Doświadczenie nanczyło, iż węgiel potażu (sał tartari) zmieszany z wódką, wciąga w siebie wszystkie wodniste części, nie łącząc się bynajmniej z częściami wyskoku. Ztąd wziął początek w gospodarstwie bardzo użyteczny wynalazek, który nam P. Brehl w dziele swoim podaje. Nalewa się wódka w naczynie, mające otwór szeroki u góry, jakim jest np. słoć lub ceber, inne mniejsze płaskie naczynie, np. miseczka, ażeby w otwór pierwszego zmieścić się mogło, uwiązując się poziomo na drutach lub sznurkach, a napełniwszy po sam wierzch czyszczonym suchym potażem, jak najwolniej opuszcza się aż na dno naczynia wódką napełnionego, i dopóty tamże zostaje, aż się da spostrzedz, że potaż zupełnie się rozpuścił. Późem z wielką ostrożnością, aby płyn nie mieszać wyciąga się miseczka, potaż winne naczynie wyrzuca, a świeżym i suchym napełniwszy, dopóty się to działanie powtarza, aż wpuszczony potaż zupełnie rozpuszcza się przestanie, i w ten czas spiritus się precedza. Tym sposobem otrzymać można bez pomocy ognia, alkohol czyli wyskok spiritusowy najwyższego stopnia. Użyty już potaż gdy będzie w piecu wysuszony, równie będzie zdalny do podobnego działania.

Sposób zachowania mleka, żeby nie kwaśniało.

P. Ferrusac.

W piśmie peryodycznym Francuzkiem (Bulletin technologique) znajduje się umieszczony nadzwyczajny sposób ochronienia mleka od kwaszenia i warzenia się w lecie, który na tem zależy, iż do dzieży, świeżem mlekiem napełnionej, kładzie się tyżkę dzikiego chrzanu. Tym sposobem może być mleko przez dni kilka świeżo zachowane, i nie ulegnie zepsuciu, choćby na powietrze było wystawionem, lub w komorze trzymanym, gdy tymczasem inne, latem w kilka godzin, a w czasie grzmotów, jeszcze prędzej kwasnieje. (Roz. War.).

Pierwszy Numer Kuryera Litewskiego, wyjdzie dnia 2 Stycznia 1854 roku, we Wtorek po południu.

Observacje meteorologiczne.	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réaumur.	Wiatr.	Stan powietrza.
d. 27 o 3 wieczór.	28 cal. 0.4 lin.	— 6½ stopni.	—	—	—
d. 28 o godz. 8 rano.	28 — 0.2 —	— 9½ —	—	—	—
d. 29 — — —	27 — 11.9 —	— 11¼ —	—	—	—

ЛІВІВСКА БІБЛІОТЕКА
ІН УРСР

DODATEK